

Henkilöstöpoliittinen linjaus opettajien kesäajan palkkaukseen liittyen

SL 13.06.2024 § 97

Valmistelija Sivistystoimenjohtaja Mikko Ripatti, mikko.ripatti@savonlinna.fi, p. 044 417 4202

Selostus Sivistyslautakunta on kokouksessaan 16.5.2024 § 82 käsitellyt määräaikaisten opettajien kesäajan palkkausta. Käsitellyn pohjalta määräaikaisten opettajien kesäajan palkkausta koskeva asia on valmisteltu päätöksenteköä varten sivistyslautakunnalle.

Opettajien palvelussuhteen ehdot eivät muodosta lukuvuosiperusteista kokonaisuutta lainsäädännön tai virka- ja työehtosopimuksen tai sen vakiintuneen tulkinnan mukaan. Opetus toteutetaan lukuvuosiperusteisesti lukuvuoden työkauden aikana, mutta lukuvuosiperusteisuus ei määritä opettajan palvelussuhteen ehtoja. Opettajien palkkausoikeudet määräytyvät voimassa olevan kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) määräyksien mukaan ja niitä sovelletaan opettajan virkasuhteen aikana. Virka- ja työehtosopimus ei sisällä määräyksiä siitä, että lukuvuoden työajaksi otetulla opettajalla olisi oikeus koko lukuvuoden palkkaan.

Opettajien palkkaus- ja työaikajärjestelmä poikkeaa opetusvelvollisuuteen perustuvan työaikamuodon ja vuosilomat korvaavan keskeytysjärjestelmän vuoksi kunnan muista työntekijöistä ja viranhaltijoista. Opettajien palkkaus- ja työaikajärjestelmässä taataan kuitenkin vähintään vuosilomaan rinnastuva vastaavan tasoinen oikeus palkalliseen vapaaseen tai vapaata korvaava lomapäiväkorvaus. Järjestelmäeroista on korkein hallinto-oikeus antanut päätöksen 30.5.2013 (t.1856, Dnro 1774 ja 1779/3/11). Järjestelmä on mainittuun päätökseen perustuen lainmukainen.

Kunnassa työskentelevät opettajat ovat virkasuhteista henkilöstöä, joiden oikeusasema määräytyy lain 304/2003 mukaan (Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 304/2003). Tilanne, jossa määräaikainen opettaja otettaisiin myös kesäajaksi virkaan, josta vakituinen viranhaltija ei ole virkavapaalla, ei ole lain mukaan mahdollista. Yhdessä virassa ei voi olla samanaikaisesti virantoimituksessa kahta viranhaltijaa. Virkasuhde päättyy ilman irtisanomista ja irtisanomisaikaa sijaiseksi otetun määräaikaisen viranhaltijan määräajasta riippumatta, kun toistaiseksi otettu viranhaltija palaa virantoimitukseen, jos toistaiseksi otetulla viranhaltijalla on lakiin tai virkaehtosopimuksen määräykseen perustuva ehdoton oikeus palata virantoimitukseen.

Savonlinnan kaupunginhallituksen 6.3.2023 päätöksen 12§ mukaan nykyinen voimassa oleva henkilöstöpoliittinen linjaus on:

”Määräaikaiset opettajan palvelussuhteet sijaisuuksia lukuun ottamatta muutetaan kokovuotiseksi ajalle 1.8-31.7 opettajien palvelussuhteiksi 1.8.2023 alkaen.”

Ehdotus uudeksi henkilöstöpoliittiseksi linjaukseksi:

Harkinnanvaraisten kokovuotisten virkavapaiden sijaisten sekä harkinnanvaraisilla valtionosuuksilla tai hankerahoituksella palkattavat määräaikaiset opettajien virkasuhteet täytetään kokovuotiseksi opettajien palvelussuhteiksi ajalle 1.8-31.7 alkaen 1.8.2024. Lyhyemmissä

harkinnanvaraisissa virkavapauksissa tai lakisääteisissä virkavapaissa (esim. perhevapaat, opintovapaat) sijaisuudet täytetään ajalle, jonka varsinainen viranhaltija on virkavapaalla (Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 304/2003).

Lisämääräraharave henkilöstöpoliittisen linjauksen muutokselle on yhteensä n. 230 000 euroa vuodessa. Koska määräraha on otettava toimialan olemassa olevasta talouden raamista, esitetään henkilöstöpoliittisen linjauksen toteuttamiseksi ei-lakisääteisen perusopetuksen iltapäiväkerhotoiminnan lakkauttamista. Iltapäiväkerhotoiminnasta saatava säästö yhteensä n. 290 000 euroa vuodessa.

Lapsivaikutusten arviointi Arviointilomake on oheismateriaalina

Yritysvaikutusten arviointi Arviointilomake on oheismateriaalina

Esittelijä Sivistystoimenjohtaja Ripatti Mikko

Päätösehdotus Sivistyslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se hallintosäännön 3 luvun 3 §:n nojalla antaa seuraavan henkilöstöpoliittisen linjauksen: Harkinnanvaraisten kokovuotisten virkavapaiden sijaisten sekä harkinnanvaraisilla valtionosuuksilla tai hankerahoituksella palkattavat määräaikaiset opettajien virkasuhteet täytetään kokovuotiseksi opettajien palvelussuhteiksi ajalle 1.8-31.7 alkaen 1.8.2024. Lyhyemmissä harkinnanvaraisissa virkavapauksissa tai lakisääteisissä virkavapaissa (esim. perhevapaat, opintovapaat) sijaisuudet täytetään ajalle, jonka varsinainen viranhaltija on virkavapaalla. Kate henkilöstöpoliittisen linjauksen toteuttamiseen otetaan ei-lakisääteisen iltapäiväkerhotoiminnan lakkauttamisesta.

Käsittely Jäsen Ritva Käyhkö teki muutosesityksen:
”Esityksessä on täysin kestäväntä laittaa vastakkain iltapäiväkerho toiminta ja kesäaikaisten palkat, jolla on merkitystä pätevien opettajien saamiseen jne, vastakkain. Katetta ei tule ottaa ei lakisääteisestä iltapäiväkerhotoiminnasta, jos säästöjä ei löydy opetustoimesta, ehdotan, että Sivila esittää budjetin ylitystä tältä osin ja asia vietäisiin Valtuuston, joka vahvasti kannattaa tätä kesäajan palkkojen maksua, päätettäväksi.”

Jäsen Sanna Nieminiitty teki muutosesityksen:
”Sivistyslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se hallintosäännön 3 luvun 3 §:n nojalla antaa seuraavan henkilöstöpoliittisen linjauksen: Harkinnanvaraisten kokovuotisten virkavapaiden sijaisten sekä harkinnanvaraisilla valtionosuuksilla tai hankerahoituksella palkattavat määräaikaiset opettajien virkasuhteet täytetään kokovuotiseksi opettajien palvelussuhteiksi ajalle 1.8-31.7 alkaen 1.8.2024. Lyhyemmissä harkinnanvaraisissa virkavapauksissa tai lakisääteisissä virkavapaissa (esim. perhevapaat, opintovapaat) sijaisuudet täytetään ajalle, jonka varsinainen viranhaltija on virkavapaalla. Määrärahan tarve tarkennetaan ja kate määritellään 2025 vuoden talousarvion yhteydessä. Sivistyslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se hallintosäännön 3 luvun 3 §:n nojalla antaa seuraavan henkilöstöpoliittisen linjauksen: Harkinnanvaraisten kokovuotisten virkavapaiden sijaisten sekä harkinnanvaraisilla valtionosuuksilla tai hankerahoituksella palkattavat määräaikaiset opettajien virkasuhteet täytetään kokovuotiseksi opettajien palvelussuhteiksi ajalle 1.8-31.7 alkaen 1.8.2024. Lyhyemmissä harkinnanvaraisissa virkavapauksissa tai lakisääteisissä virkavapaissa (esim. perhevapaat, opintovapaat) sijaisuudet täytetään ajalle, jonka varsinainen viranhaltija on virkavapaalla. Määrärahan tarve tarkennetaan

ja kate määritellään 2025 vuoden talousarvion yhteydessä.”

Ritva Käyhkön muutosesitys raukesi kannattamattomana.

Sivistyslautakunta kannatti Sanna Nieminiityn muutosesitystä yksimielisesti.

Puheenjohtaja totesi jäsen Sanna Nieminiityn muutosesityksen tulleen valituksi.

Päätös

Sivistyslautakunta hyväksyi jäsen Sanna Nieminiityn muutosesityksen.

Sivistystoimenjohtaja jätti päätöksestä eriävän mielipiteen.

Toimenpiteet

Kaupunginhallitus

KH 12.08.2024 § 231
542/01.00.00.01/2024

Valmistelija

hallintojohtaja-kaupunginlakimies Markus Hämäläinen
markus.hamalainen@savonlinna.fi, p. 050 470 9394

Selostus

Sivistyslautakunnan 13.6.2024 tekemän päätöksen § 97 selostus- ja päätöskohdan mukaisesti.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeistuksen mukaan määrärahaa ei saa ylittää eikä käyttää muuhun kuin talousarviossa mainittuun tarkoitukseen. Jos määräraha ei riitä, on hyvissä ajoin ennen sen loppumista selvitettävä mahdollisuudet toiminnan supistamiseen ja/tai sovittamiseen jäljellä olevan määrärahan puitteissa. Ellei tämä ole mahdollista, on ryhdyttävä toimenpiteisiin lisärahoituksen järjestämiseksi.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä kuntien tulopohjassa tapahtui merkittäviä muutoksia. Verotuloista leikattiin 12,64 prosenttiyksikköä uudistuksen rahoittamiseen. Valtionosuustulo pieneni 60 %. Valtionosuustuloon vaikuttaa merkittävästi ja pysyvästi vuosien 2021 ja 2022 sote-kustannukset. Savonlinnan kaupungin vuoden 2024 talousarvio on vahvistettu -6,8 miljoonaa euroa alijäämäiseksi (KV 18.12.2023 §91).

Taloussuunnitelmavuodet 2024-2027 ovat alijäämäisiä. Talousarvion vahvistamisen yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti talouden sopeuttamisohjelman laatimisen aloittamisesta, jotta talouden alijäämäinen kehitys saadaan tasapainoon vuoteen 2028 mennessä. Talouteen kohdistuu paineita mm. palkkakehityksen, kustannusten nousun sekä nousseen korkotason kautta. Määrärahalisäyksiin tulee suhtautua kriittisesti.

Tarvittaviin määrärahalisäyksiin tulee ensisijaisesti löytää kate toimialan sisältä, jolloin kertyvää kaupungin vuotuista tuloksen alijäämää ei kasvateta. Kertyvä alijäämä lisää tulevien vuosien sopeuttamistarvetta taloudessa. Toimialan tulee ennen lisämäärärahaesityksen tuomista kaupunginhallituksen käsiteltäväksi etsiä toimialan kustannuksista vaihtoehtoja katteeksi ja tuoda ne lautakunnan päätöksentekoon.

Toimivalta

Hallintosääntö 3 §

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Laine Janne
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi siten, että sivistyslautakunnan tulee esittää toimialaltaan kate henkilöstöpoliittisen linjauksen kustannusvaikutukselle.
Käsittely	Henkilöstöpäällikkö ja sivistystoimenjohtaja olivat kaupunginhallituksen kuultavina tämän asian käsittelyn kohdalla.

Juha Kukkonen teki seuraavan muutosehdotuksen: *"Kaupunginhallitus hylkää esityksen. Käsittelemässämme asiassa sivistyslautakunta on löytänyt toimialalleen lisämäärärahan tarpeen, vuosittain noin 230 000 euroa. Taloussuunnitelmakaudella kyse on noin 1 150 000 euron kustannuslisästä. Vuoden 2023 viimeisessä valtuuston kokouksessaan kaupunginvaltuusto päätti, että Savonlinnan kaupunki laatii talouden sopeuttamisohjelman. Kaupunginhallitus päätti keväällä 2024, että ohjelma onkin talouden kehittämis- ja sopeuttamisohjelma. Nimenmuutos oli kannatettava, sillä ymmärtääkseni oli tarkoitus laatia kaupungin talouteen ohjelma, jonka avulla kaupunki pystyisi sopeuttamaan taloutensa säästöjen lisäksi siten, että tuloille ja menoille löydetäisiin tasapaino toimintaa tehostamalla. Talouden kehittämisellä pyritään ymmärtääkseni siihen, että kaupungin toiminnan tuottavuus nousisi. Valitettavasti sivistyslautakunnan päätös, joka on käsittelemämme asian pohjana, merkitsee sitä, että lautakunta ei taida enää muistaa, että kaupunginvaltuusto on päättänyt talouden kehittämisestä ja sopeuttamisesta. Sanon näin siksi, että sivistyslautakunta esittää päätöksellään kustannusten huomattavaa lisäystä, joka tarkoittaa myös sitä, että kaupungin toiminnan tuottavuus heikkenisi, jos esitys tulisi hyväksytyksi. Sivistyslautakunta ei ole esittänyt päätökselleen katetta. Sivistyslautakunnan esitys henkilöstöpoliittisen linjauksen muutokselle merkitsisi yhteensä noin 230 000 euron lisämääräraharahatarvetta vuodessa. Kun kaupungin henkilökustannuksia lisättäisiin näin huomattavasti, kannattaa pohtia sitä, kuinka paljon kaupunki saisi päätöksellä lisätyötunteja. Kysymys kuuluu, kuinka monta henkilötyövuotta tai lisätyötuntia kaupunki saisi tällä huomattavalla henkilöstökulun nousulla? Vastaus kysymykseen on nolla henkilötyövuotta ja nolla lisätyötuntia. Koska näin on, kaupungin työn tuottavuus heikkenisi, eikä parantuisi, minkä luulisi olevan tavoitteena, kun kaupungissa ollaan laatimassa talouden kehittämisohjelmaa. Henkilöstökulujen lisäys tässä tapauksessa tarkoittaa palkanmaksua ilman työtä. 230 000 euron lisäys vuodessa henkilöstökuluihin on huomattava kustannuslisäys. Eikä kaupunki saa tällä summalla yhtään työsuoritusta vastineeksi. Sen sijaan määrärahalla voitaisiin esimerkiksi palkata joka kesä 30-40 kesätyöntekijää, joilta saataisiin vastineeksi noin viiden tai kuuden henkilötyövuoden panos. Lisäksi tällainen vastikkeeton henkilöstökulujen lisäys pitäisi kuulua työehtosopimusneuvotteluihin eikä kaupungin päätöksentekoon. Tällaisessa päätöksenteossa on huomattava riski, että muut henkilöstöryhmät joutuvat eriarvoiseen asemaan. Sain kesäkuussa, 27.6.2024, Savonlinnan opettajajärjestöltä sähköpostiviestin, joka oli otsikoitu vetoomukseksi. Viestin vastaanottajat oli salattu, mutta oletan kaupunginhallituksen jäsenten olleen vastaanottajina. Viestissä sanottiin seuraavaa: "Savonlinnan opettajien paikallisyhdistys SOPY esittää, että koko lukuvuoden työn tehneille opettajille tulee maksaa palkka myös kesäkeskeytyksen ajalta siinäkin tapauksessa, että viranhaltija palaa kesän ajaksi töihin." Yhdistys siis vaatii, että kahdelle opettajalle, sekä virkavapaalla olevalle että häntä sijaistavalle pitäisi maksaa kesäajalta palkkaa. Ja vielä selvennykseksi, kumpikaan ei siis kuitenkaan tee työtä mainitulla ajalla. Vetoamus ei ollut edes totuudenmukainen. Siksi lähetin yhdistykselle kysymyksen: "Haluaisin vielä saada tietää, mitä tarkoitatte*

virkkeen sivulauseella, "viranhaltija palaa kesän ajaksi töihin". Millaisiin töihin viranhaltija palaa kesän ajaksi?" Saamani vastausviesti oli noin yhden sivun mittainen, mutta pitkässä selostuksessa ei vastattu kysymykseeni. Opettaja ei siis palaa töihin kesän ajaksi, joten minulle kaupunginhallituksen jäsenenä ei ole puhuttu totta. Tämä on vakava asia, kun päättäjää johdetaan harhaan."

Puheenjohtaja totesi, että Juha Kukkosen muutos ehdotus raukesi kannattamattomana.

Asiasta käydyn keskustelun jälkeen kaupunginjohtaja muutti päätösehdotustaan siten, että asia jätetään pöydälle.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan muutetun päätösehdotuksen.

Asia jätettiin pöydälle.